

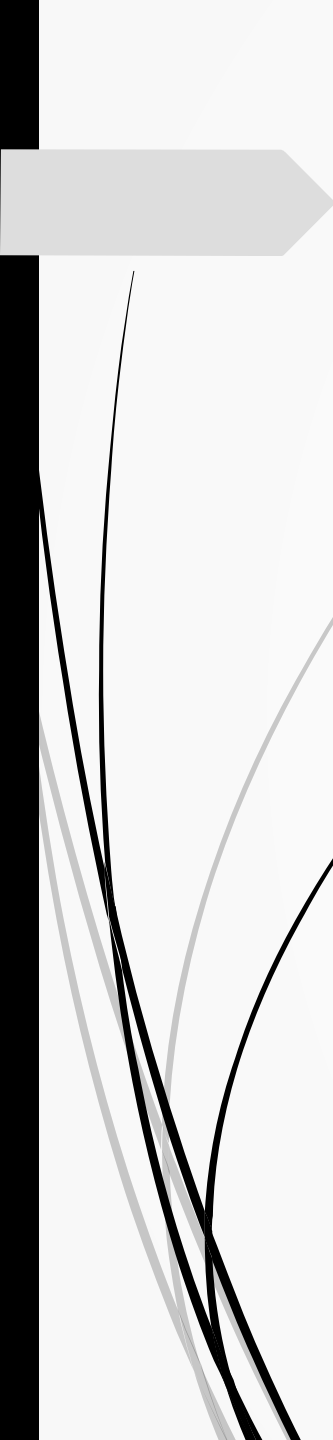
Εκπόνηση έρευνας για την «Κατάσταση των
Γυναικών με Αναπηρία και των Αναγκών Γονέων
και Κηδεμόνων Παιδιών με Αναπηρία»

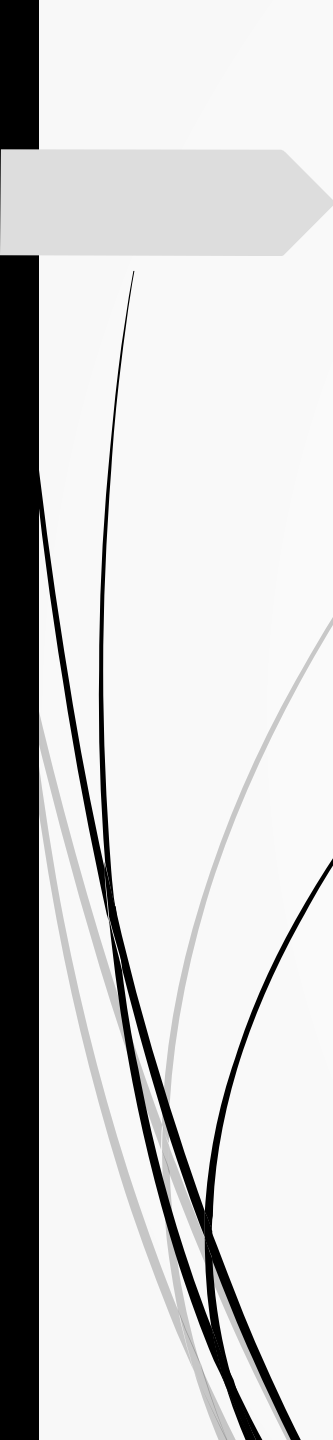
Έμφυλη προσφυγική εμπειρία και
αναπηρία στην Ελλάδα: ερευνητικά
αποτελέσματα

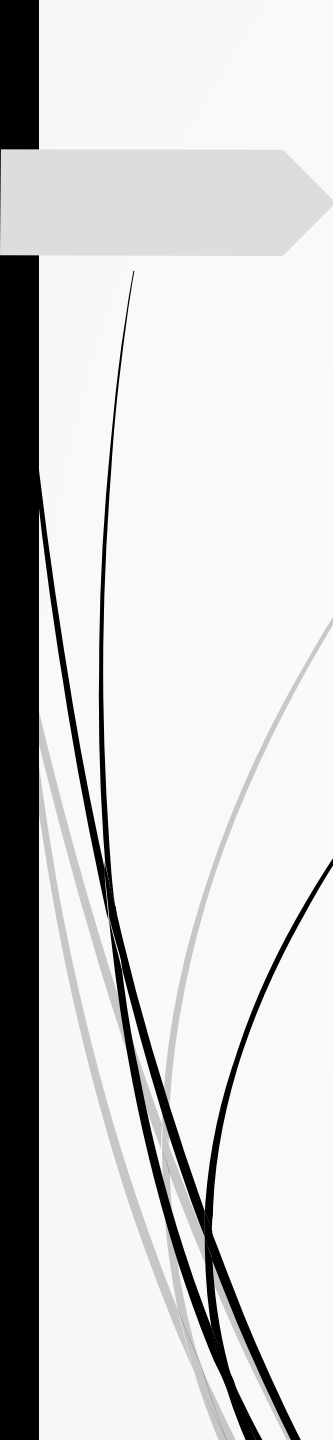
Χριστίνα Βαρουξή

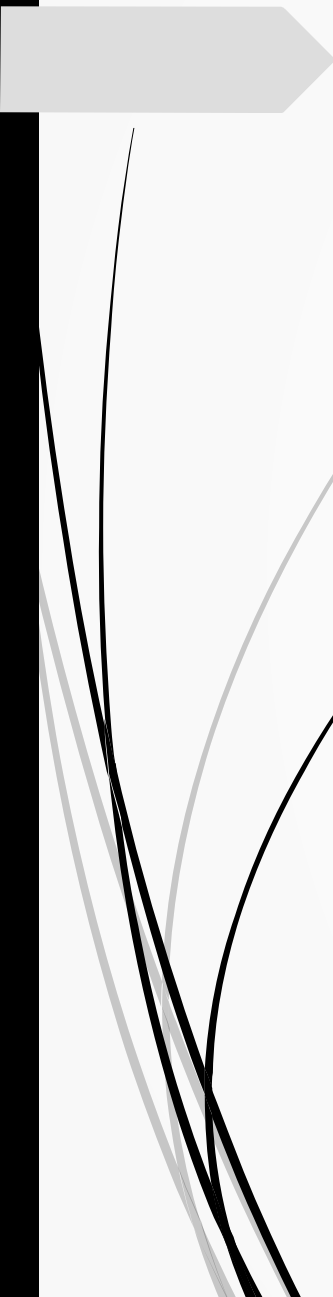
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Every

-
- Οι αιτούσες και δικαιούχες διεθνούς προστασίας γυναίκες και κορίτσια με αναπηρία αποτελούν μία ομάδα με **υψηλή ευαλωτότητα** λόγω της πολλαπλής ταυτότητάς τους.
 - Μεταξύ των πολλαπλών ταυτοτήτων τους, **η προσφυγική είναι αυτή που κατά βάση προσδιορίζει την ευαλωτότητά τους**. Η έμφυλη και αναπηρική 'ταυτότητα' επιδεινώνουν μια ήδη δύσκολη συνθήκη διαβίωσης και λειτουργούν αθροιστικά στην προσφυγική ιδιότητα.

-
- Το ποσοστό των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία στον προσφυγικό πληθυσμό που ταυτοποιείται είναι χαμηλό και αυτό οφείλεται, σ' έναν βαθμό, στο ότι συνήθως οι προσφύγισες ζητούν άσυλο ως μέλη της οικογένειάς τους.
 - Συχνά έχουν μη ορατές μορφές αναπηρίας που είναι δύσκολο να αναγνωρισθούν.
 - **Δύσκολα γνωστοποιούν** το πρόβλημά τους κυρίως για λόγους που σχετίζονται με τις πολιτισμικές τους καταβολές.
 - Η διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης της ευαλωτότητας και παραπομπής δεν είναι συστηματική και τυποποιημένη. Ένας από τους λόγους είναι η **έλλειψη χρόνου** του προσωπικού των δομών υποδοχής για τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση των ατόμων με αναπηρίες (fast track διαδικασίες), καθώς και η **έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στις δομές** με γνώσεις για την αναπηρία και τις χρόνιες παθήσεις.

-
- Οι ελλείψεις πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και δικαιώματα των προσφυγισσών με αναπηρίες **διασταυρώνονται** σε πολλούς τομείς που αφορούν την υγεία, τη στέγαση, την εκπαίδευση, τη νομική ένταξη και την εργασία.
 - **Έλλειψη ενημέρωσης** των αιτούντων/αιτουσών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας με αναπηρίες για τα δικαιώματα, τις υπηρεσίες, τους φορείς και τις οργανώσεις που μπορούν να τους/τις υποστηρίξουν.
 - **Δυσχέρεια πρόσβασης στην κοινωνική πρόνοια και τις σχετικές παροχές και επιδόματα.**
 - **Θεσμικό πλαίσιο** πολύπλοκο και γραφειοκρατικό.

-
- **Έλλιπής πρόσβαση** των προσφυγισσών με αναπηρία σε δημόσιες δομές υγείας.
 - **Έλλειψη πλήρως προσβάσιμων εγκαταστάσεων** υποδοχής και φιλοξενίας αιτούντων/σων άσυλο, **εξοπλισμένων** με υποδομές υγιεινής και υποβοήθησης, τεχνικών βοηθημάτων και υποστηρικτικής τεχνολογίας ΑμεΑ.
 - Δομές φιλοξενίας **απομακρυσμένες από τον αστικό ιστό**: δυσκολία πρόσβασης στις δομές υγείας και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στους δημόσιους φορείς και τις κοινωνικές υπηρεσίες, στις δομές εκπαίδευσης, στην αγορά εργασίας και στις υπηρεσίες ένταξης.
 - **Ασφαλής και προσβάσιμη στέγαση**: συχνά η αναπηρία και το είδος της δεν ταυτοποιείται προκειμένου να ληφθεί υπόψη στον ορισμό της θέσης στέγασης σε δομές ή καταλύματα, ή/και στην περίπτωση που έχει ταυτοποιηθεί, δεν λαμβάνεται υπόψη.
 - Μη πρόσβαση σε δομές και υπηρεσίες των αιτουσών διεθνούς προστασίας με αναπηρίες **χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα**.

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

- Ολιστική, **συμπεριληπτική, πολυεπίπεδη και διατομεακή αντιμετώπιση** εκ μέρους της κεντρικής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των φορέων παροχής υπηρεσιών, των διεθνών οργανισμών και των οργανώσεων της ΚτΠ στην Ελλάδα.
- Ενσωμάτωση της **προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία** στη μεταναστευτική και προσφυγική πολιτική, ανεξάρτητα από το φύλο, τη νομική τους κατάσταση ή την καταγωγή τους.
- Ενσωμάτωση της **ισότητας των φύλων** σε όλες τις πολιτικές και τις διατομεακές πρωτοβουλίες. Το φύλο επιβαρύνει την ευαλωτότητα των προσφυγισσών και αυξάνει τους κινδύνους που διατρέχουν είτε στη διάρκεια του προσφυγικού τους ταξιδιού είτε κατά τη διαμονή τους στη χώρα υποδοχής.

Προτάσεις

- **Ανάληψη πρωτοβουλιών, δράσεων και στοχευμένων προγραμμάτων παροχής στήριξης σε άτομα με αναπηρίες** και ειδικότερα σε γυναίκες και κορίτσια με αναπηρίες που είναι αιτούσες και δικαιούχες διεθνούς προστασίας, τόσο σε επίπεδο κεντρικής δημόσιας διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς και τις οργανώσεις της ΚτΠ που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.
- **Διασφάλιση ειδικών συνθηκών υποδοχής και διαμονής** για τα άτομα με αναπηρία, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις γυναίκες, οι οποίες θα εγγυώνται **αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και εξατομικευμένη κάλυψη των αναγκών** τους.
- **Στελέχωση** των δομών και υπηρεσιών υποδοχής αιτούντων/αιτουσών διεθνούς προστασίας με **μόνιμο εξειδικευμένο προσωπικό**, διαφορετικών ειδικοτήτων (γιατρούς, ψυχολόγους, κοινωνικούς/ες λειτουργούς κ.ά.), το οποίο διαθέτει γνώσεις σε θέματα αξιολόγησης και ταυτοποίησης της αναπηρίας.

Προτάσεις

- Διασφάλιση της **πλήρους προσβασιμότητας όλων των εγκαταστάσεων υποδοχής και φιλοξενίας** για άτομα με αναπηρίες, **πρόβλεψη υποδομών υγιεινής και υποβοήθησης ΑμεΑ** και παροχή **τεχνικών βοηθημάτων και υποστηρικτικής τεχνολογίας** των ατόμων με αναπηρίες.
- Άμεση και κατά προτεραιότητα μετακίνηση των ατόμων με αναπηρίες σε κατάλληλη, ασφαλή και προσβάσιμη στέγαση, εντός του αστικού ιστού, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις δομές υγείας, στους δημόσιους φορείς και τις κοινωνικές υπηρεσίες, **λαμβάνοντας υπόψη το είδος της αναπηρίας και το φύλο** των αιτούντων/σων διεθνή προστασία.
- Πληροφόρηση και διευκόλυνση πρόσβασης των αιτούντων/αιτουσών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας με αναπηρία στην **κοινωνική πρόνοια και στο επίδομα αναπηρίας** και απλοποίηση της διαδικασίας με την άρση των σύνθετων γραφειοκρατικών εμποδίων στην πρόσβασή τους.
- **Ενσωμάτωση της έμφυλης οπτικής** σε όλα τα στάδια της διαδικασίας εξέτασης των αιτημάτων παροχής διεθνούς προστασίας από άτομα με αναπηρίες.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Χριστίνα Βαρουξή
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
cvarouxi@ekke.gr

Migration is a
gender equality issue

